



**R. P. Antonii De Escobar Et Mendoza, Vallisoletani,
Societatis Iesv Theologi, Vniversæ Theologiæ Moralis,
Receptiores Absqve Lite Sententiæ nec-non
Problematicæ Disquisitiones ... Volumen ...**

Triplex Statvs; Ecclesiasticvs, Religiosus, & Sæcularis

**Escobar y Mendoza, Antonio de
Lugduni, 1663**

Caput 5. Circa essentiam Religiosi status & votum emissum eum
suscipiendi?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80707](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80707)

SECTIO SECVND A.

De Religiosi status Natura, Ingressu, Egressu, &c. Dubia.

CAPVT V.

Circa essentiam Religiosi status
& votum emissum
eum suscipiendi.

DVBIVM I.

Ad Religionis essentiam requiritur ne
ut vota sint absoluta, & per-
fecta paupertatis, &
obedientiae.

su vota Scholasticorum emittunt, declarati
veros Religiosos esse: & nihilominus bono-
rum suorum dominium retinere, quousque
renunciare iubeantur. Neque est necessarium
ut paupertatis votum prius omni viâ, & ad-
ministratione rei familiaris: sufficit, quod
certis in casibus prius eo enim ipso est vo-
tum de re ad perfectionem pertinente. Vnde
votum paupertatis, quod Equites Militares
emittunt, licet non prius eos dominio, &
vlu suorum bonorum absolue, quia solum
in certis casibus illis bonis uti non possunt
nisi pro voluntate Magistri: ea causa est
Euangelici consilij votum. Præterea clarum
est non requiri votum obedientiae ita latum,
ut comprehendat quicquid bonum est, &
perfectum: sufficit, si sit secundum consti-
tutiones, & regulas, quas quique sequendas
proponit. De voto autem castitatis dub. 2. di-
scerni an omnimoda debeat esse, Ita Vasq. r.
2. d. 165. cap. 6. n. 50. & cap. 9. num. 104. San-
chez l. 5. De cal. c. 1. n. 17. Basil. l. 7. de
mar. c. 13. n. 10. & alij plures.

Hoc tenet. Sed circa votum paupertatis vi-
detur obstat textus in Cap. Cum ad Mona-
stium, de statu Monach. ubi Innocent. III.
inquit: Nec estimes Abbas, quod super ba-
ben-da proprietate possit cum aliquo monacho
dispen-sare: quia abdicatio proprietatis, sicut
& custodia castitatis adeo est annexa regula
monachali, ut contra eam nec sumus Pontifex
possi licentiam indulgere. Ex quibus verbis
videtur non solum vias, sed proprietatis ab-
dicationem faciendam esse voto Religiosæ
paupertatis. Profecto non obstat, quia ibi pro-
prietatis nomine non dominium rei, sed
vltum liberum, & expeditum illius Inno-
centius intellexit. Et manifeste id constat ex
ipsius textus principio, ubi canetur, quid fa-
ciendum sit cum monacho, qui proprietatem
aliquam fuerit habere deprehensus. At pro-
prietas culpabilis, quæ in Religioso depre-
hendi potest, est solus vltus, & administra-
tio rei, Prelato inuita, non dominium.

DVBIVM II.

An ad Religionis essentiam votum
Castitatis debeat necessario esse
absoluta, & omnimoda
Castitatis?

Debet quidem omnimoda esse castitas &
a copula cōiugali abstinentia, quia alias
quis

30
Nonnulla
suppono.
Vpono ex Di. Thom. 2. 2. q. 86. a. 1. 3. & 4. Religiosum sta-
tum d. finiri statum perfectionis per
vota paupertatis, castitatis, & obedien-
tiae perpetuo adipiscende. Cum autem dicit
statum veniat immunitatem Quia status
esse non potest quin per se, & natura sua sit
immutabilis. Hic verò status est perfectionis
perpetuo adipiscende. In quo significatur
propria huius status natura, & conditio,
scilicet, ut sit status perfectionis non ade-
ptæ, sed adipiscende. Neque enim Religiosi
obligantur esse perfecti, estd obligati sunt
id procurare. Hinc perfectionem comparant
Religiosi mediis votis paupertatis, castitatis,
& obedientiae perpetuæ. Quælibet autem,
num hæc vota debeant esse absoluta & per-
fecta paupertatis, & obedientiae?

31
Necessario
requiritur.
Debet quidem, quia ratione perfecti sta-
tus Religiosi est, perfecta sui abnegatione
Deo per charitatem intime inhaerere: At ad
hunc effectum obtinendum, necessaria est
certum continentiam, & voluntatum carnis
& propriæ voluntatis perfectissima renuncia-
tio, utpote quæ charitatis fruenda im-
pedimenta sunt. Ergo absoluta, & omnimo-
da paupertas, castitas, & obedientia requi-
ritur. Sic. D. Thom. 2. 2. q. 186. a. 3. 4. & 5. &
alij Doctores.

32
Non requi-
ritur neces-
sario.
Non debet necessario absoluta & perfecta,
sed omnimoda esse, Quia in voto pauper-
tatis est certum non esse necessarium fieri de
paupertate quod dominij abdicacionem suf-
ficat, si fiat quoad illius vltum. Expresse de-
finiuit Gregor. XIII. in bulla, quæ incipit,
Ascendens Domino, ubi eos, qui post
biennium probationis in nostra societate le-
gescunt & Mend. Theol. Moral. Tom. VII.

33
Hoc tenet
& castitas.

34
Debet omni-
moda esse

quis se Deo perfecte non consecrat, siquidem voluptatibus carnis inferuire intendit, nec Deo perfecte vnitar diuinus in coningem ob studium illi placendi, 1. Cor. 7. Neque consilia sequitur, sed praecepta tantum. Nam qui solum castitatem coningalem vouet, non vouet aliquid quod ad consilia pertineat, & consequenter quod ad perfectionem spectet. Sic Doctores communiter.

35 Non debet necessario castitas absoluta esse & omnimoda, quia votum castitatis coningalis aliis duobus votis paupertatis, & obedientiae adiunctum, ad verum statum Religiosum sufficit. Nam est eo ex vi sua non obliget ad aliquam castitatem sub consilio: obligat tamen ex regula & instituto, cui seruando adiungitur. Equitates enim Militares aliquibus diebus à coniuge abstinere ex vi regule obligantur. Ita Nauar. l. 3. consil. tit. de Regularibus, Sanchez l. 4. Decal. c. 16. num. 11. Suar. tom. 4. de Relig. tr. 9. l. 1. c. 4. à n. 9. Mora de his multis l. 2. c. 1. & 2.

36 Existimo probabiliter sufficere, vt votum castitatis coningalis sit votum alicuius perfectionis saltem indirecte, verumque statum Religionis constituat, obligatos esse Militares equites aliquibus ex regula diebus à licito vxoris amplexu abstinere. Hoc tenentur fateri omnes, qui censent equites Militares veros Religiosos existere.

DVBIVM III.

Votum quis moriendi in Religione emittit: obligaturne, quamprimum possit, illud implere?

37 Obligatur quamprimum possit, eo modo quo obligatur cum votum absolutum Religionis absque vlla temporis determinatione emittit, quia dies mortis est incertus, & ne periculo exponatur illi, non implendi votum obligatur, quamprimum possit, exequi. Certe si quis voueat absolute perseverare in Religione, vouet in Religione mori: & contra si voueat mori in Religione, vouet vsque ad mortem in Religione perseverare: Ergo vtrumque votum idem est: Ergo pro eodem tempore ille obligatur. Sic graues Doctores, quos consului, & ipse manu scriptis legi.

38 Non obligatur quamprimum possit, Religionem inire, sed cum periculum mortis instat. Quia solum promissit in Religione vitam terminare, cui obligationi satisfacit, si cum mors instat, Religionem assumat: vitam enim iam in Religione terminat: ergo non tenetur ante mortale mortis periculum Religionem inire. Profecto si ob aliquam rationem tenetur statim ingredi, est, ne se periculo moriendi extra Religionem exponat: At dum non adest morale mortis periculum, neque periculum quod in Religionem non admittatur eo instante discrimine: non adest morale periculum extra Religionem moriendi: Ergo

nulla ratione ille obligatus est ante illud periculum ingredi Religionem. Ita alij nec conueniendi Auctores.

Mediam inco viam. Non statim quis obligatur eo voto, quia Religio sub illis verbis promissa satis indicat, illum noluisse statim illam suscipere, alio commodiori tempore. Neque etiam inde fit, illum posse executionem vique ad morale mortis periculum differre, quia non vouet solum Religiosi habitus susceptionem, sed in Religione professionem, quae cum fieri nequeat nisi post probationis annum, expectare non poterit vique ad morale mortis periculum. Et quia ideo vouet in Religione mori, quia vult exercitij Religionis se ad mortem disponere, quod fieri non potest, nisi aliquo post obitu tempore Religionem ingrediatur. Quare prudentis arbitrio hoc tempus est mensurandum nec nimia dilatio concedenda. Nam in dilatione nimia pericula assolent euenire reddendi impossibilem ingressum, aut fere infructuosum si Religioni inuoluitur, vel illius oneribus & exercitiis minus aptus. Collegi ex P. Sancio l. 4. Decal. c. 14. num. 9. & Bonac. d. 4. q. 2. pun. 5. §. 6. b. 7.

DVBIVM IV.

Repulsus absolute à Religione quamquam vouit, si postea ad ingressum inuoluitur, teneturne ingredi?

40 R Ecolo, vouente Religionem pro virib. obligari Religionis procurare ingressu. Vnde & Religionem absolute, teneri in pluribus ser. d. & inuoluitur perire. Vouente determinatam, non posse ingredi laxiore, nisi laxior Religio prius habet. Pontifici, quia auctoritate Apostolica sit fauore Religionis, ac boni commune, votum illud strictius Religionis aliquando in latiore est commutatum. Sic concessit Eugenius IV. Congregationi D. Benedicti, & refertur in compend. Medicat. tit. dispensatio, §. 8. & in comp. privilegior. societatis Iesu v. commutatio, §. subditur verò limitatio ab Eugenio, vt si ante professionem emissam ab ipsa laxiori Religione discesseris, dispensatio nullius sit roboris. Vnde infero, non fuisse factam absolutam dispensationem, vel commutationem illius votis sed solum pro tempore quo à laxiori non recedis. Laym l. 4. tr. 5. c. 16. n. 94. Quaeritur verò, an si quis vouit ingredi v. gr. Religionem D. Francisci, seu Dominici, & absolute repellatur, cum rogat admitti, si postea ad ingressum inuoluitur, ingredi teneatur?

Tenetur equidem, quia votum Religionis emissam non fuit in fauorem Religionis, vt ipsa Religio possit nri suo cedere in Dai honorem, ac vouentis utilitatem: sed quia hic honor & utilitas obtineri non potest, conuenienter absque Religionis consensu, ideo, Religionem consensu expostulatur. Ergo quia loci hic consensus appositus fuerit, votum obligat eo tamē cessante, eius suspensio obligatio. Sic

Se&t.II.de Status Relig.Natura &c.127

Thom. Sanchez l.4. Decalog. c. 16. n. 71. Lay-
man. l.4. tr. 5. c. 6. n. 4.

42
Non tene-
tur.

Non teneatur, quia ex vi voti ille solum obligatur, eam diligentiam agere pro ingressus executione, quae in re magni momenti assidue praestari. At eam ille praestatur diligentiam: ergo amplius agere non teneatur. Neque enim ad repetendam diligentiam videtur obligatus: alias repetere sine termino deberet. Ita Arag *secunda secunda quaest.* 88. *3. ad 2.* Azorius *p.* 1. 11. *capu.* 22. q. 5. Suarez. *10m. 3. de Relig.* 4. 6. 2. n. 7. & 20. Lich. 4. 6. 4. 1. *dub.* 5. n. 44.

43
*Antioris.
resolutio.*

Piorem sententiam valde probabilem esse
fator maxime addita Sancti, ac Laymani
limitatione, vt procedat, rebus in eodem
statu permanentibus. Nam si desperantis in
Religionem strictorem, quam vouisti, fore
incipiendum, fueris ingressus laxiorem,
vel sponsalia cum femina contraxeris, vel
post contractum matrimonium, viduus effe-
ctus, non teneris. Illa namque noua diffi-
cultas relinquendi statum laxioris Religio-
nis bona fide assumptum, vel dissolutum
sponsalia contracta, vel superandi carnis ten-
tamina, quæ post matrimonium solent esse
validiora, sufficiens causa videtur esse ab
obligatione voti excusandi. At tamen secun-
dam sententiam vt communiorem, ac beni-
giorem eligit. Religionis enim consensus
apponendus est, cum ex parte tua sufficien-
ter petitur, quia peti noni debet correspon-
dere. Aliter vero consensus positus, nullus, ad
obligandum erit effectus.

D V B I V M V.

*Teneturne quis cum ad Religionem ad-
mitti postulat, manifestare, se vero
Religionis esse adscriptum, si cre-
dat ea manifestatione esse admit-
tendum?*

44.
Tenebris
planae.

Tenebris plane, quia promittens Religio-
nem, tacite promittit, quia per se ad il-
lius consecutionem conducunt: at fre-
quenter conducit quo manifestio: nam si
Praelati conpungunt ex ea, illam ardentem Re-
ligionis statum desiderare. Sic Galetau. 2. 2.
question. 88. 4. 3. ad 2. Bonacin. tomo 2. d. 4.
9. 2. p. m. s. §. 6. n. 16.

45
Non tene-
tur.

Non teneatur, quia ex vi voti solum ille teneatur media apponere; quæ per se necessaria sũt illius executioni. Ac manifestatio voti, (esse adunet) per se tamen necessaria non est. Ita Azorius *tom. 1. l. 1. cap. 22. qu. 9.* Suar. *tom. 3. de Relig. l. 4. c. 2. n. 7.* Sanch. *l. 4. de cal. c. 16. n. 54.*

46
Perire
hanc sen-
tentiam esse
reor.

Veriorem hanc sententiam esse credide-
 rim. Nam voti manifestatio necessaria est
 eo quod adiutur, licet per se necessaria non
 sit. sequetur, illum obligari, intercessores
 querentes quia humanum intercessio non le-
 uiter exaequendo voto conducit. At quia per
 se intercessio necessaria non est, nemo eam
 apponere obligatur.

D V B I V M VI.

*An voto Religionis satisfacit, qui Reli-
gionem inu, licet sine iusta causa
eam deserat?*

Certum est, ex vi voti illum esse obli- 47
gatum ingredi Religionem animo ibi Certa sup-
perseverandi, si indicaverit ei institutum pono.
c^omuenire, quia votum Religionis non est
votum tale piendi habitum regulare: sed ob-
sequendi Deo in Religione toto vite curri-
culo mediis votis paupertatis, castitatis &
obedientie: ergo obligat ad professionem faci-
endam saltem si Religio probata placeat.
Sanchez l. quart. Decal. caput. 16. numero 74.
Suar. tom. 3. de Relig. l. quart. caput. 3. num. 70
secund. Quasi enim verò, an Religionis voto
satisfaciat, qui Religionem quidem init, at si-
ne iusta causa eam deserit.

Satisfacit voto ingrediens bona fide cum
 animo perseverandi, tamen si eam deferat, mo-
 tus solum in quod non sit ei grata, quia qui per
 Religionem vouet, censetur eam vouere sub
 conditione probationis a iure concessa: at
 ius concedit ingredientibus Religionem
 absque vilo voto, vt possint per libito eam
 dimittere, *capit. ad Apostolicam, de Regularib.*
capit. 1. eodem tit. in sext. Ergo vouens Reli-
 gionem, voto satisfacit, licet per libito Re-
 ligionem dimittat, siquidem non se vult ad
 Religionem obligare aliter quam alii ingre-
 dientes obligantur. Sic Natur. l. tertio *consil.*
tit. de voto, consil. 2. 1. Azorius p. 1. l. 11 capit. 2. 2.
questio sext. Bonac. tomo secund. d. 4. quest. 20.
pun. 5. §. 6. n. 2. 2.

Non satisfaci voto, qui sine iusta causa
Religionem deserit, quia cum votum ob-
liget ad professionem faciendam prae-
missa iustae probationis: & de ratione probationis
sit, vt probatum admittatur, si fuerit bonum, &
conueniens inuentum: & si conueniens
inuentum fuerit: repulatur: efficitur sane,
iuxta Religionis conuenientiam, non esse obli-
gatum illam amplecti, alias voto, minime
satisfaciit. Ita D. Thom. 2.2. *question.* 189.
q. quart. Caetan. *ibi.* Syluest. v. *Religio secund.*
quest. 19. Valent. d. 6. q. 6. p. *prin.* 4. Covar. *de*
pact. p. 1. § 3. Socrat. 3. d. *Relig.* l. 4. c. 4. num. 2.
Sanchez l. 4. *Decret.* cap. 16. num. 90. Layman.
l. 4. tract. 5. cap. 6. num. 12. q. 4. *concl.* 3. & alij
apud ipsos.

Ego quidem existimo voto Religionis legatum, eam deferentem, quam sibi commodam, ac facilem expertus est, peccare lethaliter, & voto minime satisfacere. Nam licet ad Religionem non obligetur, nisi illi probatione præmissa: quia tamen ad ipsam vi voti facti obligatur, ideo deferere Religionem nequit, si sibi comoda, ac facilia fuerit iuris. Neque hæc voti obligatio contraria est iuri dispositionis. Ius namque non concedit, sed permittit nuntio liberam à Religione egressum: cui permissioni cedit ille se Religionis voto ligando: ita ut impossibile sit se voto Religionis illigare, & nolle sibi liberati egrediendi absque vili causa, cedere.

L 4

DVBIVM

DVBIUM VII.

*Peccatne venialiter, qui sine voto
Religionem suscipiens, eam absque
causa rationabili deserit?*

⁵¹
*P. con. v.
ni. iter.*
Iccat venialiter, quia lenitatis arguitur.
a via perfectionis incepta recedens.
Certe si statim novitium expellerent,
quod commodum Religioni indicarent, venia-
liter delinquerent: ergo novitius indicans
Religionem sibi commodam esse, peccabit
venialiter illam deserens: utriusque enim ea-
dem libertas in probatione conceditur, Reli-
gioni probandi novitium, & novitio proban-
di Religionem. Sic Caietan. 2. 2. *quæst.* 189.
a. quart. dub. 3. Philare. *de offic. Sacerd.* *tom.*
primo p. secund. l. tertio cap. 20. Sanchez. *l. 4.*
Decal. c. 6. n. 22. Laym. *l. 4. tr. 5. c. 6. g. 4. n. 12.*
concl. 3.

⁵²
*Non pec-
cat.*
Non peccat venialiter, quia nullum est
præceptum, quod novitium adstringat ad
perseverandum, cum potius omnia iura cla-
ment liberum esse ad Religionem deserendam.
Iure autem naturali minime obligatur
in assumpto habitu perseverare. Sicut enim
pro libito assumpsit, ita pro libito potest il-
lum deserere: præcipue cum continuare non
possit, quin professione astringatur. Ita Suar.
tom. 3. de Relig. l. quart. cap. 3. à numero 6.
& alij.

⁵³
*Pro verum
esse confir-
mo.*
Probabiliorem hanc sententiam esse credi-
derim. Nam si prima defendenda esset, fateri
cogeremur, omnes incipientes consilium ali-
quod evangelicum exercere; verbi gratia
Eleemolynam erogare, orationes fundere,
obligati essent sub veniali, in illo perseverare
in perpetuum: quod nemo concedet. Præterea
si novitius æque esset obligatus non de-
serere Religionem sibi accommodatam &
facilem, ac Prælati obligatus est, novitium
utilem non expellere: non solum sub veniali
culpæ sed & sub mortali esset obligatus. Nam
Prælati obligatus est, novitium utilem non
expellere, non solum sub veniali, sed sub
mortali. Prælati enim expellens novitium
absque causa rationabili contra eius volunta-
tem, graviter delinquit: quia abutitur pote-
state, ac iurisdictione sibi concessa admittendi
novitios, vel expellendi cum talis expulsio &
Religionis, & novitio nociva sit. Quare ex obli-
gatione quam habet Prælati retinendi no-
vitiium utilem Religioni, deduci sequitur obli-
gatio novitii, perseverandi in Religione sibi
commoda, ac facili, quia Prælati ratione of-
ficij sibi concessi obligatus est Religionis uti-
litati prospicere. At novitio non incumbit
hæc utilitati providere, sed solum propriæ
voluntati in rebus præcepti: & cum ex illis
non sit Religio professio, cum ad consilia
Evangelica pertineat: obligatus non est ad
professionem.

DVBIUM VIII.

*Siqui voto Religionis superaddat votum
in illa perseverandi: licetne ei, eam
nec ex rationabili causa relinquere,
valido, & non valido voto?*

⁵⁴
Licet ex causa iusta Religionem desere-
re, quia votum illud perseverandi nihil licet vel-
addit voto ingrediendi. Votum namque *gravius de-*
Religionis non est solum de habitu susci-
piendo, sed de perseverando, in illo, media
professione: est enim votum de Religione,
quæ non est absque professione, seu emis-
sione trium votorum in Religione approba-
ta: ergo votum perseverandi, & profitemi
voto Religionis nihil addit. Sic Arag. *secund.*
secund. quæstion. 88. a. 3. ad 2. Sotus. *7. de iust.*
quæst. 2. a. 1. ad 3. Petr. de Ledes. *tom. 2. sum.*
trakt. 10. cap. 3. dub. 7. casu 4. S. v. *votum n. 13.*
Lessius, & Suarini citandi id probabile esse
fatentur.

⁵⁵
Minimè licet, quia votum est de re bona,
& honesta, nec maioris boni impeditura: licet
licet de professione facienda, superatis omni-
bus difficultatibus, maius bonum impeden-
tibus: ergo est votum validum. Ergo non li-
cet huiusmodi voto adstricto Religionem ex
rationabili causa deserere. Ita D. Thom. 2. 2.
quæst. 189. a. 4. in corpore. & ibi Caietan. Navar.
sum. cap. 12. num. 47. Layman. *l. 4. tra. 5. cap. 6.*
num. 13. Suar. *tom. 3. de relig. l. 4. cap. 4. n. 2.*
Lessius. *l. 2. cap. 41. dub. 5. n. 46.* Azor. *p. 1. l. 11.*
cap. 2. g. 8. Sanchez. *l. 4. decal. c. 16. num. 41.*
& alij apud ipsos.

⁵⁶
Verius omnino indico, re posse voto astrin-
gere ad perseverandum in Religione, tamen si
Religio incommoda, ac difficilis videretur: placuit
modo ea difficultas tanta non sit, ut periculum
peccandi, vel impedimenti maius bonum in-
ducat. Potest inquam.

DVBIUM IX.

*De facto, quoties votum perseverandi
in Religione quis emitit. Obliga-
turne est, in ea perseverare: tamen si
Religio ei incommoda, ac difficilis
valde appareat?*

⁵⁷
Dixi dubio proximo, posse quem votum
perseverandi in Religione emitte, tametsi
metu Religionem difficilior ac incommodam
sibi admodum experiat. Nunc quæsimus,
an de facto quoties quis votum perseverandi
in Religione, seu profitemi emitit, obligatus
sit perseverare, tametsi Religio ei incommo-
da, ac difficilis valde appareat.

⁵⁸
Obligatus est, quia sic votens intendit se
amplius obligare, quam si solum Religionem
voveret: alias non ea forma votum emitteret, est
neque

Secl. II. de Relig. Stat. Nat. &c. Dub. 129

neque voto Religionis emisso illud votum superaddiderit. At votum pronuntiatum non potest amplius obligare, quam votum Religionis, nisi obliget ad amplectendam Religionem, jectio incommoda ac difficilis appareat. Ergo asserendum est, si hoc obligare. Scd D. Tho. 2. 2. q. 189. m. 4. Calet. ibi. Nauar. sum. 9. 1. 2. 47. Az. p. 1. 1. 16. 2. 2. q. 8. Con. de pait. p. 1. 8. 3. 5. Ach. 1. 4. Decal. c. 16. n. 81. & alij.

59
Non est obligatus.
Non est obligatus, quia regulariter votens non est censendus se velle obligare amplius voto perseverandi, quam voto simplici Religionis. Nam velle perseverare sub conditione, quod Religio grauitur incommoda, & difficilis visa non fuerit, est maxime Tudenino conforme, quod hanc statim amplectentes liberos esse voluit. Est item Religioni maxime expediens: quippe ea via Religioni viles sunt ingredientiens & in perfectione proficiunt. Ergo sic est praesumendum Ita Suar. 10. 3. de relig. 1. 4. c. 4. n. 8. Palao 10. 3. d. 1. de statu relig. p. 1. 4. n. 9.

60
Hic verius esse credo.
Hanc sententiam credo esse veriozem. Nam in votis stricta interpretatio est facienda, neque absque gravissimo fundamento imponenda est. At nullum est fundamentum firmiter, ut votentibus perseverantiam imponatur tantum onus, ut in Religione admodum difficili, & incommoda perseverent: siquidem satis hoc votum explicari potest de perseverantia in Religione. & bona fide probata, facili, & consentanea videatur. Ergo ex voto perseverandi non amplius, quam ex voto Religionis obligantur, tamen id clarius explicet.

DVBIVM X.

Qui ligatus voto perseverandi, ob causam iustam de Religione exit, vel expellitur: eadem causa cessante, tenetur denuo Religionem intrare.

61
Tenetur quidem.
Tenetur quidem iterum Religionem petere, si spes sit in ea recipiendum: vel aliam intrare, si votum fuit Religionis in genere, & in ea perseverandi, quia non solum venit ingressam, sed perseverantiam, a cuius executione temporale impedimentum cum liberare non potest, nisi dum ipsum durat: Ergo eo cessante, debet astringi. Sic Sanch. 1. 4. Decal. c. 16. n. 82. 1. ayml. 4. tr. 5. c. 6. n. 13. Nauar. sum. 9. 1. 2. 46. Bonac. 10. 3. d. 4. q. 2. p. 1. 5. 6. n. 12.

62
Non tenetur.
Non tenetur iterum ingredi, quia votens profiteri non debet praesumi, se voluisse obligare omnibus modis, ac viis, quibus possibilis est professio: sed solum praesumitur debet, se voluisse obligare ad profitendum, si receptus semel in probatione, per ipsum non steterit. Quia hic modus obligationis benignior est, & Ecclesiae stylo conformis. Ergo assumpta probatione, si iuste egrediatur ob infirmitatem scilicet, vel ob parentum subleuandam inopiam, &c. vel a Praeato expellatur, voto sufficienter satisfecit. Ita Suar. 10. 3. de relig. 1. 4. c. 4. n. 15.

63
Fateor me sapientissimi Doctoris rationem me convincere. Vnde satis probabilem hanc reor esse sententiam, quam eligo, & confirmo. Nam votum Religionis, & votum perseverandi in Religione, vota sunt de professione facienda: & licet votum perseverandi concedamus amplius obligare, quam votum Religionis, quia obligat ad grauiiores difficultates superandas: At non video qua ratione obliget ad alias superandas, non solum in vna probatione, sed in omnibus possibilibus.

DVBIVM XI.

An Voto Religionis satisfacias, si in Episcopum eligatur.

64
Satisfacit quidem, quia Episcopatus est status perfectior statu Religioso. Satisfacit cet. de regul. Cap. Veniens, de iur. iur. Sed plane, votum non violat, qui in melius commutat, Cap. Peruenit. 2. de iur. iur. Ergo non violat votum Religionis, qui illud commutat in Episcopatus assumptionem: sicut non violat votum laxioris Religionis, qui strictiorem ingreditur: nec votum strictioris, qui professionem in laxiori emittit. Sic Abbas, Henric. Anton. ad Cap. Per tuam, de voto. Probabile censet Henric. 1. 10. c. 3. 2. fine, Tradit Expresse manu. 10. 2. sum. c. 6. n. 6. Sa v. Episcopus, m. 2.

65
Non satisfacit, quia in Cap. Tuas 10. de voto de quodam, qui votum Religionis fecerat in plurimum praesentia, neque suo tempore impleuerat, sed transgressor voti existens ad regimen Ecclesiae Hebenensis vocatus fuit consultus respondit Innocentius III. Si tuam sanare desideras conscientiam, regimen resignes Ecclesiae memoratae, ac reddas Altissimo vota tua. Quod si Capitulum eiusdem Hebenensis Ecclesiae postmodum canonice duxerit eligendum, electionem recipere poterit de te factam. Ex cuius textus decisione manifeste colligitur voto Religionis non esse satisfactum, siquidem Pontifex supponit, conscientiam illius Episcopi laetam existere, & resignatione Episcopatus reddit oneque voti sananda esse Ita Laym. 1. 4. tr. 5. c. 6. q. ult. Suar. 10. 3. de relig. 1. c. 19. n. 9. Sanch. 1. 4. Decal. c. 17. n. 5. Syluest. v. Votum, 3. q. 9. Azor. p. 1. 1. 1. c. 16. q. 2. Docet D. Tho. 2. 2. q. 189. a. 3. ad 1. & ibi Calet.

66
Hoc certum mihi.
Hoc certum mihi Doctorum prima sententia venia, Nam si assumptione Episcopatus, videtur status perfectioris voto Religionis fieret satis, nullum votum Episcopus ille reddere Altissimo tenetur: sicut non tenetur, qui in melius votum commutat, neque illius conscientia ob hanc commutationem laetitia existeret. Nec verum est quod docet mens Henriquez ibid. 1. 1. & Manuel n. 6. Pontificem loqui de consilio, non de precepto, moti illis verbis: Nos autem tua discretionis consulimus, quia repugnat textui supponenti conscientiam Episcopi esse laetam, indigereque curatione: quod dici non potest omissionem rei ad Evangelica consilia pertinentis. Quare licet Pontifex consulat, consilium tamen rem alias praecipiam.

praeceptam, & iure divino debitam, licet ipse nolit positum praecepto ad eius executionem obligare.

tioem suspendi, debet tamen licentia legiti- me negari, quod non contingit, nisi caso, quod maius Dei obsequium credatur esse perseverare in assumpta Ecclesiae regimine, quam exequi votum.

DVBIVM XII.

Qui ligatus voto Religionis Episcopatus electionem acceptavit, unde obligatus est petere à Pontifice renunciandi licentiam: teneturne votum, quo ar- ctatur, et manifestare, si simpliciter pe- tita non conceditur?

67
Nonnulla
suppono.

Ex duobus proximi resolutione infero, li- gatum voto Religionis, & Episcopatus acceptantem collationem, seu confirma- tionem, obligatum esse petere à Pontifice licentiam Praeulatus renunciandi, ut votum exequatur, quia licentia haec est medium executioni voti omnino necessarium. Sanchez l. quart. decal. capit. 17. num. 70 sex. Azorius p. prima l. 1. c. 1. capit. 22. question. ult. Suar. tome tertio de relig. capit. 20. numero primo. Dubito autem, num. Episcopus hic teneatur, cum licentiam postulat, votum illud Pontifici manifestare, si simpliciter petita non conceditur.

68
Non tene-
tur votum
manifesta-
re.

Non tenetur, quia cogere, delictum commissum in acceptatione Episcopatus aperire. Et quia negata licentia renunciandi Episcopatus, suspenditur voti obligatio. Sic Sanchez l. quart. decal. capit. 17. fine. Laym. l. 4. r. 5. cap. 6. fine.

69
Tenetur
manifestare
votum.

Tenetur quidem votum manifestare, si aliter licentiam obtinere non valeat, quia voti obligatio suspendi non potest, nisi me- dia voti iritatione, vel dispensatione: sed dispensatione nunquam voti obligatio sus- pendi potest, nisi votum cognoscatur, & cognitio causa ex qua concedenda est, praecedat. Irritatio autem directa in presenti lo- cum non habet, cum illud votum non fuerit emissum tempore subiectionis: indirecta ve- ro irritatio, quae est quaedam dispensatio, quaeque consistit in executione voti impe- dienda, eo quod illius executio Ecclesiae as- sumpta praedictet, exerceri nequit, inco- gnito voto, & ponderato Ecclesiae praedi- cio, qua enim ratione Pontifex obligationem iuris divini exequendi votum impedire potest renunciationem Episcopatus abnegando, si nullum praedictum Praeulatus provenit ex tali renunciatione: quippe aequae bonis pra- latus subest, qui praeficiatur. Ita Suar. tom. 3. de relig. l. 1. c. 20. a. n. 5. Castro Palao to. 3. d. 1. de relig. statu. punct. 6. n. 7.

70
Cum his
opinor.

Cum his sentiens, fateor, obligatum esse Episcopatum assumentem voto ligatum indi- recte manifestare delictum, quod commisit in voti violatione, & Episcopatus assumptione, quando alia via non potest licentiam ad- renunciantem obtinere, nisi voto aures emisso manifestato, quia tacite se ad hanc mani- festationem asseruit, cum ligatus voto Prae- latus admittit. Præterea concedo, negata li- centia renunciandi Episcopatus, voti obliga-



CAPVT VI.

Circa eos qui capaces sunt, et non sunt ingrediendi Religionem.

DVBIVM XIII.

An Pontifex debeat, licentiam impertire Episcopo petenti Praeulatum pro Rel- gione commutare, nulla alia causa al- legata praeter studium religiosae vitae?

Suppono, Episcopum non posse, incon- sulto Pontifice, & absque eius licentia ingredi Religionem, cap. nisi compidem, suppono. de renunciat. & cap. licet. de Regular. Quia ob perfectionem Episcopalis status, & obligatio- nem contractam suae Ecclesiae inferendi, merito Pontifex prohibet, ne absque sua li- centia etiam occasione Regularis instituti ineundi, fieret Praeulatus renunciatio. D. Th. 2. 2. quest. 189. a. 7. Azor. p. 1. l. 1. c. 16. q. 2. & 3. Suar. tom. 3. de Relig. l. 5. cap. 4. num. 14. Quaesierim verò, an debeat Episcopo Pon- tificem hanc licentiam concedere nulla allega- ta causa praeter Religiosae vitae studium.

Minime debet, quia in cap. nisi cum pridem non permittitur ob solam praetam causam Episcopo Praeulatus renunciare. Commune enim bonum non debet privatis commodis preferri. Sic Lessi. l. 2. cap. 4. dub. 3. num. 24. Valent. 2. 2. d. 10. quest. 3. punct. 4. subditque professionem factam in Religione nullam esse.

Debet quidem, quia adiunt plures ple- rumque, qui aequae bene & saepe aptius Ec- clesiam regunt; tuncque poterit Episcopus licite licentiam petere transferendi ad Religio- nem dimisso Praeulatu: & prudenter à Pon- tifice concedi. Ep enim casu & bono commu- ni populi, & particulari Episcopi attenditur. Ita Suar. tom. 3. de relig. l. 1. c. 20. n. 7.

Ego autem existimo primam sententiam, ac Pontificiam decisionem, quatenus negat ex affectu Religiosae vitae non posse licentiam ad- peti ad eam Episcopatus renunciationem: ge- rendam: nec debere à Pontifice concedi: procedere, quando nullus alius facile adesset, qui aequae bene populi utilitati, & Ecclesiae obsequio operam expediret, quia tunc bo- num commune privatae utilitati est preferen- dum. At si non difficile alius adesset, qui onus gubernationis vultus posset suscipere, puta-